

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Birgitta Ehne Hörnström

Barn- och grundskolenämnden

2014-04-24

Remiss av promemorian Riksinternatskolor

Ärendet

I promemorian från utbildningsdepartementet föreslås att de skolor som idag har ställning som riksinternatskolor ska få samma ställning som andra fristående skolor och att de särskilda bidrag som lämnas för verksamheten vid dessa skolor ska tas bort. De särskilda bidragen lämnas för utlandssvenska elever och utgörs av bidrag till kostnader för internatverksamheten och ett extra bidrag för att möjliggöra en flexibel skolorganisation.

I promemorian föreslås nya gemensamma regler om statsbidrag till huvudmän som tar emot utlandssvenska elever i årskurs 7-9 i grundskolan eller grundsärskolan, i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan. Reglerna föreslås även gälla när utlandssvenska elever tas emot på sådan IB-utbildning som anordnas av huvudmannen för en gymnasieskola, utom när huvudmannen anordnar utbildningen med statligt stöd enligt föreskrifterna i förordningen (2002:7) om internationell gymnasial utbildning i Stockholm och Göteborg samt vid Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket i Sigtuna.

Förslagen i promemorian berör främst det tre skolor som idag har ställning som riksinternatskola. De nya reglerna om statsbidrag för utlandssvenska elever berör dock alla huvudmän som tar emot utlandssvenska elever i årskurs 7-9 i grundskolan eller grundsärskolan, i gymnasie- eller gymnasiesärskolan samt nästan alla huvudmän som tar emot sådana elever i sin IB-utbildning. Därutöver berör förslagen i promemorian staten.

Förslag till beslut

Täby kommuns remissvar daterat den 11 april 2014 avseende promemorian "Riksinternatskolor" godkänns.

Remissvaret överlämnas till kommunstyrelsen för godkännande.

Henrik Mattisson
Tf. utbildningschef

Bilagor:

Rapport över utredningens förslag
Täby kommuns remissvar

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Birgitta Ehne Hörnström

Remiss av promemorian Riksinternatskolor

Dnr U2014/2011/GV

Täby kommuns (0160) remissvar

Täby kommun är en av remissinstanserna för promemorian Riksinternatskolor. I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian.

För Täby kommun innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Täby kommun har i detta remissvar följt den numrering av förslagen som förekommer i promemorian. På följande sidor redogörs för utredningens förslag och Täby kommuns ställningstaganden.

Utredningens förslag

Sammanfattning

Idag finns det tre fristående grund- och gymnasieskolor som har ställning som riksinternatskola. Riksinternatskolorna har enligt skollagen (2010:800) till uppgift att anordna skola för i första hand utlandssvenska elever. Antalet utlandssvenska elever som går i skolan i Sverige minskar dock och dessa elever utgör en minoritet av riksinternatskolornas elever. Det finns inte längre behov av att ha en särskild verksamhet för elevgruppen och det föreslås därför att ställningen som riksinternatskolor tas bort. På så sätt får riksinternatskolorna samma ställning som andra fristående skolor, med samma rätt till ersättning för de elever som tas emot. Statsbidrag bör fortsätta lämnas för utlandssvenska elevers utbildning i Sverige. Samma regler för statsbidrag bör i huvudsak gälla oavsett vilken skola eleverna väljer.

1 Författningsförslag

Kapitlet innehåller förslag till ändringar av skrivningarna i skollagen och redovisas inte i denna rapport.

2 Riksinternatskolor

2.1 Riksinternatskolorna får samma ställning som andra fristående skolor

"Förslag: Riksinternatskolorna ska få samma ställning som andra fristående skolor och de särskilda bidrag som lämnas för verksamheten vid dessa skolor ska tas bort."

Skäl för förslagen

Minskat behov av elevhemsplatser för utlandssvenska elever

Idag finns det tre riksinternatskolor: Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket (SSHL), Lundsbergs skola och Grennaskolan. Skolorna har enskilda huvudmän och är fristående skolor med ställning som riksinternatskola.

Riksinternatskolorna har till uppgift att anordna skola för i första hand utlandssvenska elever.¹ Med utlandssvensk elev avses en elev vars vårdnadshavare stadigvarande vistas i utlandet och av vilka minst en är svensk medborgare.² Andelen utlandssvenska elever (185 elever) av det totala antalet elever vid riksinternatskolorna sjunker och uppgick läsåret 2012/13 till 22 procent. Det är idag vanligare att vårdnadshavare tar med sig barnen utomlands och låter dem gå i skola där än att de låter dem studera vid en riksinternatskola i Sverige,³

Bland de utlandssvenska eleverna finns det flera elever vars familjer är permanent bosatta utomlands och utredningen ifrågasätter om det skall organiseras en särskild verksamhet för att möta dessa familjers önskemål om att ge barnen möjlighet att bo vid en svensk skola.

Lika villkor

Till de skolor som har ställning som riksinternatskolor utgår statsbidrag för internatverksamheten⁴ liksom för elever som läser IB-utbildning vid vissa skolor⁵. Samtidigt finns det internatskolor i Sverige som inte har statsbidrag för den verksamheten.

¹ Skollagen 29 kap. 15§

² Skollagen 29 kap.7§

³ 2012/2013 400 elever

⁴ Förordning 2011:525

⁵ Förordningen SKOLFS 2002:7

Enligt förordningen om statsbidrag till riksinternatskolor lämnas också ett extra bidrag som stöd för skolverksamheten för att möjliggöra en flexibel skolorganisation.

Med utgångspunkt i skollagens princip om lika villkor bör huvudregeln vara att samma regelverk ska gälla för alla skolor med elevhemsboende och bidragen bör därför tas bort.

Täby kommuns ställningstagande

Täby kommun anser att lika villkor är en viktig huvudregel och är därför positiv till utredningens förslag.

2.2 Enhetligt system för bidrag för utlandssvenska elever

"Förslag: Statsbidrag till kostnader för utlandssvenska elevers utbildning i grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska lämnas enligt ett enhetligt system, oavsett vilken skola eleverna väljer. Det nya systemet ska även gälla statsbidrag till kostnader för IB-utbildning för utlandssvenska elever, utom i vissa fall. Reglerna ska samlas i en ny förordning om statsbidrag till kostnader för utlandssvenska elevers utbildning i Sverige."

Skäl för förslagen

En ny förordning om statsbidrag för utlandssvenska elevers utbildning i Sverige. För närvarande lämnas statsbidrag för kostnader för utbildning för utlandssvenska elever enligt tre olika förordningar⁶. Förutsättningarna för att bidrag ska få lämnas för en elev skiljer sig åt mellan förordningarna. Det finns även skillnader mellan bidragsnivåerna för de bidrag som lämnas. Vilka förutsättningar som gäller och med vilka belopp bidrag lämnas beror på vilken skola eleven väljer.

Utredningen föreslår därför att förordningen om statsbidrag till riksinternatskolor upphävs i och med att systemet med riksinternatskolor avskaffas och att statsbidrag i stället ska lämnas enligt förordningen om statsbidrag till kostnader för utlandssvenska elevers skolgång i Sverige. Den senare förordningen behöver dock omarbetas och moderniseras. Den nya förordningen bör även innehålla bestämmelser om statsbidrag för utlandssvenska elever som går på IB-utbildning hos en sådan utbildningsanordnare vars avgifter till International Baccalaureate Organization (IBO) betalas av staten bortsett från elever som går en sådan IB- utbildning som anordnas enligt föreskrifterna i förordningen om internationell gymnasial utbildning i Stockholm, Göteborg samt vid Sigtuna Humanistiska Läroverk i Sigtuna.

⁶ Förordningen 2011:525; SKOLFS 2002:7; Förordningen 1996:565

Bidrag ska kunna lämnas även för utlandssvenska elever med hemkommun och för elever som upphör att vara utlandssvenska innan utbildningen avslutas
Idag lämnas bidrag för utlandssvenska barn oberoende av om de har en hemkommun eller inte. Det finns enligt utredningen inga skäl att ändra de bestämmelserna. Det finns inte heller skäl att göra nya bedömningar så länge eleven fortsätter en och samma utbildning. De som främst berörs är elever vars vårdnadshavare är anställda i svenska statens tjänst utomlands eftersom de eleverna fortsätter att vara folkbokförda i Sverige och på den ort där familjen senast var bosatt.

Om statsbidrag betalats ut orätt ska bidraget kunna återkrävas.

Informationsskyldighet och återbetalning av statsbidrag

Utredningen föreslår att det klargörs i skollagen att en utlandssvensk elevs eventuella hemkommun inte är skyldig att lämna bidrag till huvudmannen för en fristående skola eller anordnare av IB- utbildning om statsbidrag lämnas för eleven. Skolverket föreslås få en skyldighet att i vissa fall informera hemkommunen om statsbidrag lämnats för en elev. Skyldigheten bör omfatta elever som är folkbokförda i Sverige och som inte är kvarskrivna.

Utbetalning och statsbidragets storlek

Statsbidraget för kostnader för utbildning enligt den nya förordningen bör betalas ut terminsvis och baseras på elevantalet per den 1 februari samt den 1 september. Eftersom bidraget är avsett att täcka kostnaderna för elevernas utbildning bör det i princip motsvara vad kommunen lämnar i bidrag till fristående skolor.

Regleringsbrevet för Statens skolverk avseende budgetåret 2013, U2012/7265/S för grundskolan uppgick till 39 000 kronor per termin och elev, det vill säga 78 000 kronor per år. Bidraget som lämnas enligt förordningen motsvarar i princip medianvärdet för kommunernas bidrag till de fristående skolorna. För grundskoleelever, som utgör en mycket liten andel av de utlandssvenska eleverna vid riksinternatskolorna, innebär förslaget en marginell ökning av bidraget.

För elever i gymnasieskolan lämnas för närvarande bidrag enligt den så kallade riksprislistan, där Skolverket med stöd i gymnasieförordningen (2010: 2039) föreskriver vilket belopp en kommun ska betala till en enskild huvudman per elev, program och inriktning. Denna ordning föreslås fortsätta att gälla.

För IB- utbildningen framgår av regleringsbrevet för Skolverket att bidraget enligt förordningen om om statsbidrag ska lämnas med det belopp som enligt riksprislistan utgår för naturvetenskapsprogrammet. Denna bidragsnivå föreslås fortsätta att gälla.

För elever i internationell gymnasial utbildning i Stockholm och Göteborg samt vid Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket i Sigtuna föreslås att bidraget ska motsvara det bidrag som enligt riksprislistan utgår för naturvetenskapsprogrammet.

Täby kommuns ställningstagande

Täby kommun är positiv till de förslag som lämnats.

2.3 Följder av förslagen

Samma förutsättningar att driva grund- och gymnasieskola

Riksinternatskolorna är fristående grund- och gymnasieskolor. Förslagen innebär att samtliga huvudmän kommer att ha samma rätt till bidrag för utlandssvenska elever. Beloppet blir detsamma oavsett vilken skola som eleven går på.

De nya reglerna ska gälla alla utlandssvenska barn i grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. De ska även gälla alla utlandssvenska elever som går en IB- utbildning med undantag för de elever som går på en internationell utbildning i Stockholm, Göteborg samt vid Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket i Sigtuna.

Bestämmelser som rör kostnaderna för internatverksamhet ska upphävas. Det kommer inte heller att vara möjligt för internatskolorna att ta ut avgifter för utbildningen i större utsträckning än vad som är möjligt enligt skollagen.

Förslaget kommer inte att påverka möjligheterna att ta ut avgifter för IB- utbildning för de riksinternatskolor som, vid sidan av sin gymnasieskola, anordnar sådan utbildning. Avgifter får även tas ut för internationell utbildning.

Bestämmelser om inackorderingstillägg för elever vid fristående gymnasieskolor framgår av 2 kap. 1 och 2 §§ studiestödsförordningen.

Elevboenden

Med avskaffande av statsbidrag för internatverksamhet skapas likvärdiga förhållanden mellan olika skolor med elevboenden. Samtliga huvudmän kan välja vilken nivå man vill hålla exempelvis ifråga om personaltäthet och måltidsservice eller kringaktiviteter. Avgifter för boendet kan tas ut enligt överenskommelse med vårdnadshavare.

Inackorderingstillägg

Utlandssvenska elever i årskurserna 7-9 i grundskolan kommer enligt utredningens förslag även fortsättningsvis att ha rätt till inackorderingstillägg i enlighet med studiestödsförordningen (2000:655).

Som en följd av förslaget kommer däremot elever som inte är utlandssvenska inte längre att ha rätt till inackorderingstillägg eftersom riksinternatskolor avvecklas. Förändringen berör ett mycket lågt antal elever.

Förslaget att avveckla riksinternatskolor har inga följder vad gäller möjligheterna till inackorderingstillägg för elever i fristående gymnasieskolor.

Täby kommuns ställningstagande

Täby kommun har inga invändningar mot de följder av förslagen som utredningen redovisar.

2.4 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

"Förändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2015. För elever som dessförinnan påbörjat utbildningen vid en riksinternatskola ska statsbidrag i huvudsak lämnas i enlighet med vad som gäller enligt dagens föreskrifter under återstoden av deras skolgång i årskurserna 7-9 i grundskolan, deras utbildning i gymnasieskolan eller deras IB- utbildning. För elever i grundskolan som beviljats inackorderingstillägg ska äldre bestämmelser om inackorderingstillägg fortsätta att gälla till och med juni 2018."

Skäl för förslaget***Tidpunkt för ikraftträdande***

Verksamheterna vid de riksinternatskolor som finns idag kommer att påverkas på flera sätt. De kommer inte längre att kunna ta ut avgifter för utbildningen, få statsbidrag till internatverksamhet eller få det så kallade extrabidraget som särskilt stöd.

Statsbidrag för elever som påbörjar utbildning vid en riksinternatskola före ikraftträdandet

Utredningens förslag innebär stora förändringar för dagens riksinternatskolor då bidragssystemet förändras. Av hänsyn till elever och skolor kommer därför statsbidrag fortsatt att lämnas under en övergångsperiod fram till och med 2018. De innebär att de elever i grundskolans årskurser 7-9 samt i gymnasieskolan

eller i IB- utbildning som påbörjat sin utbildning före ikraftträdandet 1 juli 2015 kommer att kunna slutföra den innan förändringarna träder i kraft.

Utbetalning och beräkning av statsbidrag under övergångsperioden

Utredningen föreslår att särskilda regler för utbetalning och beräkning ska gälla under övergångsperioden och anpassas till de olika skolformer som berörs av förslaget.

Inackorderingstillägg för elever som påbörjar utbildning i grundskolan vid en riksinternatskola före ikraftträdandet

De elever i grundskolans årskurs 7-9 som vid ikraftträdandet påbörjat sin utbildning och inte är utlandssvenska kommer få inackorderingstillägg under resten av sin grundskoleutbildning.

Täby kommuns ställningstagande

Täby kommun konstaterar att utredningens förslag kommer att få stora konsekvenser för dagens riksinternatskolor men också att förändringarna är givna som konsekvenser av den nya skollagen och principerna för lika villkor för såväl elever som för olika huvudmän.

3 Konsekvensutredning

3.1 Inledning

Förslagen i denna promemoria berör främst de tre skolor som idag har ställning som riksinternatskola. De nya reglerna om statsbidrag för utlandssvenska elever berör dock alla huvudmän som tar emot utlandssvenska elever i årskurs 7-9 i grundskolan eller grundsärskolan, i gymnasie- eller gymnasiesärskolan samt nästan alla huvudmän som tar emot sådana elever i sin IB- utbildning.

3.2 Konsekvenser för staten

Statens besparing med anledning av att de särskilda bidragen till riksinternatskolorna tas bort.

Statens besparingar förväntas för 2015 att uppgå till cirka 1,5 miljoner kronor. Den årliga besparingen ökar därefter under 2016-2018.

Statens kostnader för utlandssvenska elevers utbildning i Sverige

Den nya förordningen om statsbidrag beräknas medföra en kostnadsökning med 400 kronor per grundskoleelev och år, totalt 5 600 kronor per år.

För internationell gymnasieutbildning beräknas en ökning av utgifterna med 2 300 kronor per elev och år, totalt 273 700 kronor per år.

För övriga gymnasieutbildningar innebär förslaget en ökning på omkring 390 000 kronor per år.

Konsekvenser för Statens skolverk

Förslagen i promemorian innebär förändringar för Statens skolverk som förväntas leda till förenklingar men först från 2019 då de genomförts fullt ut.

De nya ansökningsförfaranden som förslagen innebär förväntas inte leda till någon större ökning av arbetsinsatsen eftersom antalet sökande skolor är lågt.

En ny uppgift för Skolverket blir att meddela hemkommunen att statsbidrag lämnats ut för en elev som är folkbokförd i Sverige.

Kostnaderna för de tillkommande uppgifterna beräknas rymmas inom anslagsramen.

Täby kommuns ställningstagande

Täby kommun har inga invändningar mot de konsekvenser som förändringarna innebär för staten.

3.3 Konsekvenser för kommunerna

Ekonomiska konsekvenser

Antalet kommuner som tar emot statsbidrag för utlandssvenska elever är mycket lågt. Förslaget kan leda till antalet elever blir något högre än idag men bedöms som mycket ovanligt. De kommuner som berörs kommer dock att behöva ansöka om bidrag två gånger om året vilket ökar kommunernas uppgifter även om inte fler uppgifter än tidigare begärs in.

Kommunerna påverkas även av att Statens skolverk ska informera hemkommunerna varje gång som statsbidrag betalats ut för en elev.

I övrigt väntas inga ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Förslagen bedöms inte innebära några konsekvenser för det kommunala självstyret.

Täby kommuns ställningstagande

Täby kommun har inga invändningar mot förslagen men ser att resurser behöver tillsättas eller omfördelas som ett resultat av förändringarna.

3.4 Konsekvenser för huvudmännen för dagens riksinternatskolor

Utredningens förslag innebär förändringar och minskade intäkter på upp till 12,2 miljoner kronor. De skolor som idag tar ut avgifter förlorar ytterligare intäkter och kommer att behöva vidta omfattande förändringar.

Täby kommuns ställningstagande

Täby kommun är positiv till att riksinternatskolor kommer att jämföras med fristående skolor och att alla huvudmän får förutsättningar att verka på lika villkor. Ytterst innebär förändringarna att skolan blir mer likvärdig för alla elever.

3.5 Konsekvenser för företag

Alla skolor som tar emot utlandssvenska elever får samma möjligheter till statsbidrag för verksamheten. Vidare kommer inga huvudmän att kunna ta ut avgifter för undervisningen.

Administrationen ökar något då ansökan om statsbidrag ska göras två gånger om året. Det innebär dock samtidigt en jämnare fördelning och mer korrekta intäkter över året eftersom elevantalet uppdateras oftare.

Täby kommuns ställningstagande

Täby kommun är positiv till förslaget.

3.6 Konsekvenser för jämställdhet mellan kvinnor och män

Förslagen har inga effekter för jämställdhet eller påverkan på könsfördelningen inom skolformerna.

Täby kommuns ställningstagande

Täby kommun kan inte se några effekter som påverkar jämställdhet mellan kvinnor och män.

3.7 Konsekvenser för barn och elever

Förslagen innebär att utbildningen blir mer likvärdig eftersom inga avgifter kommer att kunna tas ut av elevens vårdnadshavare och eleven får en reell valmöjlighet.

Täby kommuns ställningstagande

Täby kommun är positiv till att inga avgifter kommer att kunna tas ut vilket ökar likvärdighet och valmöjligheter.

3.8 Sveriges medlemskap i Europeiska unionen

Förslagen bedöms inte få några konsekvenser i förhållande till EU:s regelverk.

Täby kommuns ställningstagande

Täby kommun kan inte se några konsekvenser för Sveriges medlemskap i EU.

4 Författningskommentarer

Kapitlet innehåller kommentarer till de förändringar som utredningens förslag kommer att medföra i författningarnas skrivningar.

Författningskommentarerna redovisas inte specifikt här eftersom förändringarna redan behandlats i rapporten.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Planeringsavdelningen
UtredningsenhetenUtbildningsdepartementet
103 33 Stockholm**Remiss av promemorian Riksinternatskolor**

Dnr U2014/2011/GV

Remissvar Täby kommun 0160

Täby kommun är en av remissinstanserna till promemorian Riksinternatskolor.

Täby kommun har i detta remissvar följt den numrering av förslagen som förekommer i remissen. På följande sidor redogörs för Täby kommuns ställningstaganden gällande utredningens förslag.

Täby kommuns ställningstaganden**2 Riksinternatskolor****2.1 Riksinternatskolorna får samma ställning som andra fristående skolor**

Täby kommun anser att lika villkor är en viktig huvudregel och är därför positiv till utredningens förslag.

2.2 Enhetligt system för bidrag för utlandssvenska elever

Täby kommun är positiv till de förslag som lämnats.

2.3 Följder av förslagen

Täby kommun har inga invändningar mot de följder av förslagen som utredningen redovisar.

2.4 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Täby kommun konstaterar att utredningens förslag kommer att få stora konsekvenser för dagens riksinternatskolor men också att förändringarna är

givna som konsekvenser av den nya skollagen och principerna för lika villkor för såväl elever som för olika huvudmän.

Täby kommun konstaterar att utredningens förslag kommer att få stora konsekvenser för dagens riksinternatskolor men också att förändringarna är givna som konsekvenser av den nya skollagen och principerna för lika villkor för såväl elever som för olika huvudmän.

3 Konsekvensutredning

3.2 Konsekvenser för staten

Täby kommun har inga invändningar mot de konsekvenser som förändringarna innebär för staten.

2(2)
1.2

3.3 Konsekvenser för kommunerna

Täby kommun har inga invändningar mot förslagen men ser att resurser behöver tillsättas eller omfördelas som ett resultat av förändringarna.

3.4 Konsekvenser för huvudmännen för dagens riksinternatskolor

Täby kommun är positiv till att riksinternatskolor kommer att jämsställas med fristående skolor och att alla huvudmän får förutsättningar att verka på lika villkor. Ytterst innebär förändringarna att skolan blir mer likvärdig för alla elever.

3.5 Konsekvenser för företag

Täby kommun är positiv till förslaget.

3.6 Konsekvenser för jämställdhet för kvinnor och män

Täby kommun kan inte se några effekter som påverkar jämställdhet mellan kvinnor och män.

2(2)
1.2

3.7 Konsekvenser för barn och elever

Täby kommun är positiv till att inga avgifter kommer att kunna tas ut vilket ökar likvärdighet och valmöjligheter.

3.8 Sveriges medlemskap i Europeiska unionen

Täby kommun kan inte se några konsekvenser för Sveriges medlemskap i EU.